

Pomembna akcija zahodnonemških kovinarjev

Akcija zahodnonemškega sindikata kovinarjev za povnanje mezd za 10 odstotkov presega po svojem pomenu okvire gospodarske panoge, v kateri se je začela. To pa ne samo zato, ker je v sindikatu kovinarjev, kot največji strokovni organizaciji tretjina zaposlene delovne sile v državi in lahko že samo s tem, kar se dogaja v njenih okvirih, vpliva tudi na druge strokovne sindikate, temveč tudi zaradi tega, ker je načela nekatere probleme, ki jih delavski in sindikalni gibanje Zahodne Nemčije čuti že dlje časa. Gre tudi za pretrganje »razrednega miru«, ki je bil bolj ali manj značilen za močno gospodarsko konjunkturno v preteklih letih, za nekatere odnose v nemškem delavskem gibanju in za koncepcije o vlozi sindikatov v sedanji fazi družbenih odnosov v tej državi.

Zahteva sindikata kovinarjev po večjih mezdah je prišla kot posledica povečanja življenjskih stroškov in zmanjšanja kupne moči zahodnonemške marke. Sami lani se je znižala njena kupna moč za 4 odstotke, vsem ko so ostali dohodki zaposlenih na isti ravni. Čeže, da se to trvine pojav, ki spremlja zmanjševanje gospodarske konjunktive v Zahodni Nemčiji. Vtem ko je znana, da stopnja povečanja proizvodnje leta 1960 8 odstotkov, se je leta 1961 znižala na 5,5 odstotka. Za letošnje računano, da bo stopnja povečanja proizvodnje znašala samo do 5 odstotkov.

V takem položaju zahteva kovinarjev ni le zahteva po nadomestilu za povečanje življenjske stroške, temveč tudi za drugačno razdelitev dohodkov med delodajalci in delavci. Tembolj, kar zahteva sindikat to povečanje na račun delniških dividend.

Kongres Zveze študentov v Ljubljani

LJUBLJANA, 9. — V današnjem delu kongresa Zveze študentov Jugoslavije v Ljubljani, ki je potekal v štirih komisijah, so prevladovala teme s področja reforme visokošolskega pouka in reorganizacije delovanja študentskih združenj. V vseh večeršnjih referatih je bilo ugotovljeno, da se je Zveza študentov Jugoslavije uveljavila kot pomembna množična organizacija, ki ji je v zamenjavi udeležba v odločanju o najpomembnejših spremembah v visokoškolskem sistemu.

V diskusijo v komisiji za visokošolsko in materialno preskrbo študentov je posegel tudi tajnik zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo Krste Črvenkovski, ki je med drugim ugotovil, da je ves svet danes pred dilemo, ali je potrebno najprej zagotoviti solidno materialno in kadrovsko osnovo za ustanovitve novih šol, oziroma zgraditi šolski sistem, široko šolsko omrežje in s tem diskusijami dvigniti kvaliteto pouka in organizacije. Za Jugoslavijo ni preostalo drugega, kot da izbere pot množičnih institucij za izobrazbo. Če se pri tem za določeno časovno obdobje izobrazbe v posameznih šolah, obstaja možnost, da se izbranemu številu študentov omogoči dopolnilna izobrazba. «Mi smo, je dejal Črvenkovski, do najskrajnejših meja v materialnem in kadrovskem pogledu demokratizirali visoko šolstvo in ustanovili raznovrstne šolske ustanove skoraj v vseh višjih učiteljskih. Trenutno je potrebno, da se študentska organizacija in vsi družbeni dejavniki zavzemajo za zmogljivost in tempo razvoja študentskega gibanja, ki bi se nove ustanove čim bolj uveljavile in okrepile svoje materialno in kadrovsko osnovo in zagotovile pogoje za ustanjevalne določene tradicije, ki je neogibno potrebna za visoke šole.

Da ne bi spet zavladali...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na običnem zboru pa bodo biost interdisciplinarni tudi ponovno poudarili svoj odpor proti vsaki obliki obnavljanja »sila« in nacima tako pri nas kot kjerkoli na svetu. Obsojiti bodo vsako zatiranje kot sredstvo političnega boja in prav tako vsako nacionalno in rasno zatiranje. Nikdar več se ne sme vrniti uroda milijonov v roke blaznih krovotokov, od katerih se žal nekateri še svobodno sprehajajo po svetu. Edino v miru, ne da bi živel v strahu drug pred drugim, bodo ljudje čutili, da žive človeka vredno življenje — brez preganjanja, brez poniževanja, brez zatiranja.

RADO RAUBER

račun delniških dividend. Vendar prihaja prav v tem do komajda preostalih kovinarjev in delodajalci. Delodajalci namreč menijo, da morajo sindikati omejiti svoje delovanje samo na obrambo strogo gospodarskih interesov delavcev.

Vendar pa je zahteva po povečanju mezd na račun dividend zares poseganje v družbeno gospodarsko odnose. Zato je tudi naletela na odločno odklonitev delodajalcev in pasivno stališče vlade (ki je doslej skoraj redno posredovala v podobnih sporih). Tembolj, ker je to v Zahodni Nemčiji prvi poskus poiskati rešitev na »politični podlagi«. Pogajati se na tej podlagi bi po pojmovanju delodajalcev pomenilo priznati nemškemu delavcem in njihovim organizacijam, da imajo pravico ne le razpravljanja o delitvi dohoda, ampak tudi o delitvi dohoda, temveč tudi neposredno vplivati na to delitev, kar je bila do sedaj izključna domena lastnika. S tem bi ustvarili precedens, ki bi ga lahko uporabili ob urejanju morebitnih podobnih sporov na drugih gospodarskih področjih.

Ko skuša prodreti v to sedaj izključno pristojnost delodajalcev, dobiva sindikat kovinarjev v nekem smislu tudi določene »politične pozicije«. Vendar pa tak njegov položaj ni v skladu s koncepcijami vodstva nemške zveze sindikatov, ki je pod vplivom socialno demokratične stranke. Sindikati niso pristojni, da bi sprejemali politične sklepe, je izjavil nedavno predsednik nemške zveze sindikatov Willy Richter. Ta njegova izjava zrcali težnjo k nadaljnji »depolitizaciji« nemškega sindikalnega gibanja. V centralnem sindikalnem vodstvu se te težnje krepijo toliko, kolikor se oddaljuje nemška socialna demokracija od svojih razrednih položajev. Še več, te težnje so posledica zmage desnice v nemškem delavskem gibanju kot celoti. Ko je sprejela koncepcijo o takem imenovanju »ljudski stranke« in odstranila skoraj vse bistvenje razlike med njo in krščansko demokratično stranko v notranji (in zunanji) politiki, si socialno demokratska stranka prizadeva ustvariti iz sindikata »lojalnega partnerja« zahodnonemške ureditve. Od tod tudi prizadevanja vodstva nemških sindikatov (in socialno demokratske stranke), da bi izvedli nekatere spremembe v statutih strokovnih zvez, ki bi omogočile večji vpliv centralnega sindikalnega vodstva na njihovo politiko. Z drugimi besedami, gre za omejevanje neodvisnosti strokovnih sindikatov, med katerimi so sile, ki se upirajo politiki »deklerisanja« sindikatov, da bi v prihodnje preprečile te podobne akcije.

Akcija sindikatov kovinarjev je načela tudi nekatere druge probleme. Ker so delodajalci odklonili pogajanja na podlagi povečanja mezd za 10 odstotkov in ponudili 6,5-odstotno povnanje, je na pogajalci sindikatov kovinarjev možnost stavke (o čemer mora dokončno odločiti članstvo samo). Če bi začeli stavkati, ne glede na to, ali samo v posameznih pokrajinah, ali v vsej državi hkrati, kar bi lahko mobiliziralo približno tri milijone delavcev, kolikor jih šteje ta sindikat, ki utrpuje zahodnonemsko gospodarstvo hude uradec. To bi hkrati postavilo v pravo luč tudi teorijo o »razrednem miru«, ki so ga v letih močne konjunkturo, ko so delodajalci ustregli mnog

EVROPSKA SKUPNOST IN BRITANSKI INTERESI

Diferenciacije med zavezniki

Velika Britanija se boji istovetnosti atlantskega pakta z gospodarsko integracijo

Ko je nedolgo tega zahodnonemški minister Ehrhard izjavil, da bo Velika Britanija v tem letu pristopila k Skupnemu tržišču, je London odločil vsak komentar v zvezi s to izjavo. A to si je kdorkoli mogel tolažiti tudi tako, kot bi Angleži ne bili najbolj prepričani v besede nemškega ministra. Zato je London dal še neko izjavo, ki kaže, da Angleži gledajo z dokajšnjo rezervirano na vprašanje pritrjevanja povezovanja v okviru zahodnega bloka. Bilo je to ob priliki, ko je angleški zunanji minister, lord Hume, v Gornjem domu govoril o britanskem stališču v odnosu do Atlantskega pakta. Do takšnih se je vprašanja tesneje stikov politične in gospodarske narave med državami, ki so članice Atlantskega pakta.

Lord Hume je sicer izrekel vse priznanje poudarnosti takšnega sirskega programa, podprtega avstrijskega takšnih ciljev, hkrati pa je svoje besede nekoliko razvedrilo z izjavo, da pa potreba v prvi vrsti posvetiti pozornost temu, kar je najnujnejše in da pri obravnavanju delikatnih vprašanj utrjevanja samega bloka ni priporočljiva nobena naglica.

V zvezi s predlogom n. pr. da bi do sklepov v okviru Atlantskega pakta prišlo na osnovi večinske glasovanja, je angleški zunanji minister izrazil blago upanje, da bi do tega nikoli ne prišlo. Vprašanja narodne obrambe naj bi potemtakem ostala v rokah nacionalnih vlad. Velika Britanija, kot izjeda, se ne bo podredila nobenemu pritisku, ki bi se ji v okviru Atlantskega pakta o tem ali podobnem vprašanju in na osnovi večinske glasovanja skušal vsiliti. Prepovedano, velika Britanija tudi vnaprej ne kaže nobenega navdušenja, da bi povečala številno stanje svojih čet v Evropi, ali da bi zmanjšala svoje napore na področju lastne jedrske proizvodnje.

Glavna britanska ost pa je v resnici naprjena proti zmanjšanju, da bi se Atlantska zveza spremenila v osnovno nekakšno atlantsko gospodarsko skupnost, v katero bi lahko pristopile tudi države zapadnega sveta, ki niso vključene v omenjeni vojaški organizaciji. S tem v zvezi je lord Hume pokazal najmanj razumevanja. Prvič zaradi tega, ker je Velika Britanija trenutno zavezta z vprašanjem svojega pristopa k Skupnemu tržišču šeststorič, temur daje ona absolutno prednost, pa naj si bo tudi v odnosu do istovrstnih vprašanj na širši osnovi. In drugič, ker se postavlja vprašanje, ali bi ne bilo koristne, da zasnovati takole širogo gospodarsko organizacijo, ki o njej razmišlja tudi predsed-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Z nastopa gojencev Glasbene šole v Gregorčičevi dvorani: Zgoraj zbor, spodaj orkester in del številnega občinstva

KOLIKO SE V SVETU PORABI ZA OBOROŽEVANJE

Štirideset krasnih avtomobilov za enega mrtvega nasprotnika

Če bi se izdatki za vojsko zmanjšali samo za 10 odstotkov, bi milijarda ljudi bila rešena lakote

Ljudje se danes bolj kot kdajkoli ukvarjajo z vprašanjem svoje bodočnosti. Kakšno bo, v znamenju vojne ali miru, ali bo človeštvo prinela uničenje ali blagostanje? Optimisti govorijo o tem, kakšno bodoče življenje napoveduje človeškemu rodu najnovejši razvoj znanosti in tehnike, kako da bo človeško življenje podaljšano za trideset, štirideset let, da ljudje ne bodo več poznali bolezni, da bodo živeli srečni in brez skrbi bogato življenje, v miru in zadovoljstvu. Po drugi strani pa, navzlic velikemu napredku, se ta bodočnost vedno bolj kaže v tako rožnati luči, tembolj če upoštevamo trenutno stanje odnosov med posameznimi državami, odnosov, ki temelje na najpogostejšem egoizmu, neiskrenosti in nerazumljivosti, da bi s pomočjo najstarejših uničevalnih sredstev obvladali eden drugega.

Ameriški vojni minister Mc

Namara je pred kratkim, ko je pred senatnim odborom postavil zahtevo po povečanju vojaških izdatkov, izjavil, da razpolaga ZDA s takimi uničevalnimi silami, s katerimi bodo z največjo lahkoto tudi v primeru iznenadne napada SZ uničile vse sovražniške postojanke, ki jim svoj položaj določilo. Malinovski je na to odgovoril: «Mi lahko z enim samim jedrsko-raketnim udarcem zbrisemo z zemeljskega površja vse industrijske in politično-administrativne centre ZDA, hkrati pa se vse dele, ki so svoja ozemlja del na razpolago ZDA za vojno oporišča.»

Mc Namara se ni šalil, ko je govoril pred senatnim odborom. In prav zato je tudi zahteval dopolnilni kredit za izgraditve štirih atomskih podmornic z ustreznimi jedrskimi oborožitvami. Za kredit naj bi znašal 52 milijard 650 milijonov dolarjev. Spremenitvi v to nasu valuto, se znajdemo pred fantastično vsoto skoraj 34 tisoč milijard lir. ZDA porabijo potemtakem za svojo oborožitev 140 milijonov do-

larjev ali 8 milijard in 820 milijonov dolarjev na dan. Toda to še ni vse. Ameriški vojni minister je hkrati tudi opozoril, da bodo ZDA, v kolikor SZ stalno izpolnjuje svojo oborožitev, tudi one morale izdati nadaljnje napore, da izpopolne svojo lastno. Maršal Malinovski je, seveda, po drugi strani izjavil isto stvar za SZ. In tako se peklenska gonja, da bi kdo koga ne prerastel, nadaljuje s poslastim tempom in v najbolj grozljivem obsegu.

Vojaški izdatki so od 1. 1945 naprej stalno rasli. Leta 1960 je vsota, ki so jo za oborožitev porabile nekatere največje države, dosegla 120 milijard, a za 1. 1962 se predvideva okrog 185 milijard dolarjev. Naj vsak včas svinec v roke in preračuna, koliko bi to zneslo v lire. Zavrtelo se mu bo v glavi.

Zgoraj navedene vsote pa gredo za samo oborožitev kot takšno. Kolikšna pa je škoda od tega, da je danes na svetu kakih 25 milijonov ljudi obloženih v vojaške suknje, se pravi neproduktivnih Ali pa če zdaj tega še računamo

mo škodo, ki izhaja od tega, da se vsakršno blago, t. j. orožje ne amortizira; da so razna letališča, in kasarne neizkoriščena itd. itd. V tem primeru bi bila vsota 20 milijonov dolarjev, kolikor se bo letos, 1. 1962, porabilo za oborožitev, še neprimerno večja.

V času Frederika Velikega ali Napoleona so vojni izdatki znašali 1:10 v korist človeka. Se pravi: za puške, municijo, opremo itd. se je izdalo 1 dolar, za življenjske potrebe posameznika pa 10 dolarjev. Ze v prvi svetovni vojni se je to razmerje obrnilo v nasprotnem smislu, v škodo človeka, se pravi, da se je za vojaške potrebe porabilo 10, za človekove pa 1 dolar. To razmerje se je danes povzpelo do absurda in znaša 1:1000 v korist orožja. Ne čudimo se, saj stane eno samo reaktivno letalo okrog 5 milijonov, navadna medkontinentalna raketa tipa «Atlas» pa nič manj kot 50 milijonov dolarjev. Za poskus s vodikovo bombo na Bikini so porabili nad milijardo.

ZDA so okrog SZ in ostalih dežel s socialistično ureditvijo postavile pravočasno mrežo radarsko-elektrons

